

ŠIRŠIA RODINA: SPOLOČNOSŤ A ŠTÁT

Rodinná katechéza 142-2020 (718)

www.inky.sk

týždeň po 5. 7. 2020

„Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!“ (Ex 20, 12). „A bol im poslušný“ (Lk 2, 51). Pán Ježiš sám pripomenul dôležitosť tohto „Božieho prikázania“. Apoštol učí: „Deti, poslúchajte svojich rodičov v Pánovi, lebo je to spravodlivé. Cti svojho otca i matku, to je prvé prikázanie s prisľúbením: Aby ti dobre bolo a aby si dlho žil na zemi“ (Ef 6, 1-3).

BOŽIE SLOVO:

(2 Krn 14,1-4)

Čítanie z Druhej knihy kroník: [Kráľ] Asa robil, čo bolo dobré a spravodlivé v očiach Pána, jeho Boha. ² Odstránil cudzie oltáre a výšiny, polámal pomníky a povytnal ašery. ³ Júdovi prikázal, aby vyhľadával Pána, Boha svojich otcov, a plnil zákon a prikázania. ⁴ Odstránil zo všetkých júdskych miest výšiny a chamány. Kým bol on, kráľovstvo malo pokoj. Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA (KKC 2234-2257)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 374, 414, 598, 471)

„Štvrté Božie prikázanie nám nariaďuje ctiť si aj všetkých tých, ktorí pre naše dobro dostali od Boha moc v spoločnosti. Toto prikázanie objasňuje povinnosti tých, ktorí vykonávajú moc, ako aj tých, ktorí majú z nej osoh.“ (KKC 2334) Štát je spolok rodín, ktoré sa spojili na to, aby ho vytvorili. A jeho úlohou je rodinám a ich dobrou slúžiť.

Odtiaľ potom záväzok spoločenskej angažovanosti, o ktorom hovorí sv. Ján Pavol II., že na to, aby sme čokoľvek mohli považovať za katolícke, tam musí byť prítomný aj rozmer „angažovanej prítomnosti v ľudskej spoločnosti, ktorá sa vo svetle sociálneho učenia Cirkvi stavia do služby človeka a jeho plnej dôstojnosti. Zoskupenia laikov musia vyvolávať živé vloženie sa do účasti a do solidarity, aby vytvárali v spoločnosti spravodlivejšie a bratskejšie životné podmienky.“ (Christifideles laici 30) Ešte priamejšie to hovorí pápež František: „Angažovať sa v politike je pre kresťana povinnosťou. My kresťania sa nemôžeme hrať na Piláta, umývať si ruky“ Prečo? No, ono je to ako keď bývate v paneláku alebo na bytovke. Sú tam spoločné priestory – schodišťa, chodby, ... – a isto tam máte rozpis, ktorý nájomník kedy ich má poumývať a poupratovať. A keď sa opravuje strecha alebo zatepluje dom, spoločne sa na to skladáte. Je to predsa váš spoločný dom. Ak by sme sa nepričinili o jeho údržbu a opravu či dokonca spoločné zveľadovanie, bolo by to ako krádež: na jednej strane by ste to využívali, ale na druhej strane nechali, aby sa o to iní starali namiesto vás a platili to aj za vás. A to veru krádež je!

Podobne je to aj s obcou, s okresom a krajom, so štátom. To sú naše „spoločné priestory“. Každý jeden z nás ich využívame: cesty, po ktorých jazdíme. Zákony, ktoré nás chránia. Políciu, ktorá udržiava poriadok. Armádu, ktorá chráni naše hranice. Úrady, ktoré zabezpečujú to, čo potrebujeme. Nemocnice, kde sa o nás postarajú pri chorobe alebo úraze. A následne využívame aj veci, ktoré by nefungovali, keby obec, kraj, štát neposkytovali tieto základné služby. Ak by na ulici vládol chaos, ak by krajinu okupoval nepriateľ, ak by boli rozbité cesty a zrútené mosty, ak by nefungovali autobusy, boli zatvorené nemocnice, ak by neexistovali súdy a toto všetko – potom si buďte istí, že by najskôr nefungovala ani miestna jednota, ani iné občody, ani kiná či divadlá.

Pretože všetko toto využívame, sme povinní sa o to aj starať. „Povinnosťou občanov je prispievať spolu s občianskou mocou k dobru spoločnosti v duchu pravdy, spravodlivosti, solidarity a slobody. Láska k vlasti a služba vlasti vyplývajú z povinnosti vďačnosti a z poriadku lásky. Podriadenosť právoplatným autoritám a služba spoločnému dobru vyžadujú, aby občania plnili svoju úlohu v živote politického spoločenstva.“ (KKC 2239) hovorí Katechizmus. To úplne najzákladnejšie, čo sme povinní urobiť za každých okolností, je toto: „Podriadenosť autorite a spoluzodpovednosť za spoločné dobro vyžadujú z morálneho hľadiska platiť dane, uplatňovať volebné právo a brániť krajinu.“ (KKC 2240)

Čo sa daní týka – to sú spoločné peniaze, z ktorých sa financuje to, čo používame, od údržby ciest cez financovanie polície a armády cez školy pre naše deti až po nemocnice, súdy a iné potrebné inštitúcie. Ono je to pomerne bežné kradnúť na daniach. Niektorí napríklad povie: Urobili sme to len tak, bez faktúry, vyšlo nás to lacnejšie. Lacnejšie o čo? No predsa o daň, ktorú by sme inak zaplatili do „spoločného vrečka“ štátu. Je to zlé? Keď najbližšie pošlete svoje dieťa do školy, ktorá je z tých daní financovaná, alebo budete jazdiť po ceste, ktorá je z tých peňazí udržiavaná, alebo sa budete spoliehať na ochranu polície, ktorá je z týchto peňazí platená, tak v podstate budete ako keby hovoriť: „Ja som šikovný. Ja to používam, ale nezaplatil som si za to. Ja chcem, aby školu pre moje dieťa a cestu, po ktorej jazdím, za mňa zaplatili tí druhí, ktorí na daniach na rozdiel odo mňa neklamali!“ Nie je to krádež? Veru je. Je to podvod a krádež.

Možno si poviete: Ale veď pozrite na tých politikov! Aj tak všetko rozkradli! Obohacujú sa! A máte pravdu! Ale – prečo ste ich potom volili? Povinnosť voliť a voliť zodpovedne je naša ďalšia povinnosť. Katechizmus hovorí, akým politik má byť: „Tí, čo vykonávajú moc, majú ju vykonávať ako službu.“ (KKC 2235) „Vykonávanie moci má za cieľ ukázať správnu stupnicu hodnôt, aby sa tak všetkým uľahčilo používanie slobody a zodpovednosti. Predstavení majú múdro vykonávať distributívnu spravodlivosť, pričom majú brať do úvahy potreby a prínos každého a mať na zreteli svornosť a pokoj. Majú dbať na to, aby predpisy a nariadenia, ktoré vydávajú, neuvádzali do pokúšenia tým, že by kládli osobný záujem proti záujmu spoločnosti.“ (KKC 2236) „Predstavitelia politickej moci sú povinní rešpektovať základné práva ľudskej osoby. Majú vykonávať spravodlivosť ľudsky a rešpektovať pritom právo každého, najmä právo rodín a núdzných.“ (KKC 2237) Prinajmenšom vybrať a zvoliť ľudí, ktorí tomuto zodpovedajú, je v našej moci a je aj našou povinnosťou!

UVAŽUJEME:

Nejde len o to, platiť dane, voliť a brániť krajinu pred nepriateľom, či zapojiť sa do služby a prác v čase núdze. Pápež František hovorí: „Musíme sa zaangažovať do politiky, totiž politika je jednou z najvyšších foriem lásky, pretože sa usiluje o spoločné dobro. A laickí kresťania musia pracovať v politike. Poviete mi: ‚Ale to nie je ľahké‘. Ale ani stať sa kňazom nie je jednoduché. Neexistujú jednoduché veci v živote. ‚Politika je špinavá‘, ale zaujímalo by ma, prečo? Prečo do nej kresťania nevstúpia s evanjeliovým duchom? Je jednoduché obviňovať iných... ale ja, čo robím ja? Povinnosťou kresťana je pracovať pre spoločné dobro, a mnohokrát sa to dá dosiahnuť práve cez politiku.“

Ak sa nám nepáčia ľudia, ktorí v politike sú, dajme si otázku: Prečo tam sú? Prečo tam nie sú kresťania? Prečo tam nie som JA? Prečo nechávame niečo tak dôležité na druhých? Filadelfský arcibiskup Charles Chaput konkrétne nám, Slovákom, v úvode svojej knihy *Čo je cisárovo, cisárovi* píše: „Veriaci nemôžu vo verejnom priestore mlčať a zároveň byť verní Ježišovi Kristovi. Každý zákon má morálny obsah. Každý zákon je vyjadrením toho, čo máme konať. Každý zákon nevyhnutne vyučuje aj reguluje. Zákon vždy vnucuje niečo morálne presvedčenie druhým ľuďom. Taká je jednoducho vnútorná povaha zákona. Práve preto je aktívna angažovanosť kresťanov vo verejnom živote národa taká dôležitá. Dobré zákony môžu život národa urobiť ľudskejšim, spravodlivejším a vznešenejším. Ale v konečnom dôsledku aj dobré zákony sú zbytočné, pokiaľ usmerňujú ľudí, ktorí sa sami rozhodnú správať korupčne, bezohľadne, hlúpo alebo egoisticky.“

OTÁZKY:

Platím dane? Vždy? Volím – zodpovedne a podľa morálky Evanjelia a Cirkvi?

Poznám sociálne učenie Cirkvi?

Mám prehľad o živote v spoločnosti a posudzujem ho z pohľadu tohto učenia Cirkvi?

Angažujem sa – na miestnej, samosprávnej, národnej úrovni? Som politicky aktívny kresťan?